

2024. GADA JUBILĀRI

VALKAS NOVADNIEKI

1.JANVĀRIS

Komponists, diriģents un publicists **Alberts Jērums** (1919-1978). Dzimis Karolā (Igaunijā). 1937.g. beidzis Valkas J.Cimzes ģimnāziju, jau mācību laikā spēlējis pirmo trompeti skolas pūtēju orķestrī un mežragu Valkas simfoniskajā orķestrī. No 1947.g. dzīvojis Londonā, organizējis pirmās latviešu dziesmu dienas ārpus Latvijas un pirmos Eiropas latviešu dziesmu svētkus Hamburgā.

8.JANVĀRIS

Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris
Kārlis Zirnis (1884-?). Dzimis
Lugažu pagastā, beidzis pagastskolu.
Bijis dzelzceļa konduktors. Dienējis
krievu armijā. Latvijas armijā
iesaukts 1919.g. 24.II Valkā,
 piedalījies visās Vidzemes artilērijas
pulka kaujās. Pēc atvaļināšanas
dzīvojis Rīgā. Piešķirta
jaunsaimniecība Lugažu pagastā.
Par turpmāko likteni ziņu nav.

18.JANVĀRIS

Lauksaimnieks **Jānis Ampermanis** (1889-1942). Dzimis Kārķu pagastā, mācījies Veckārķu pagastskolā un Valkas pilsētas skolā. 1918. g. 15.XI piedalījies LZS apspriedē Valkā un Latvijas Valsts proklamēšanā 1918.g. 18.XI Rīgā. Piedalījies Latvijas brīvības cīņās. Bijis Tautas Padomes loceklis, Kārķu pagasta padomes un valdes priekšsēdētājs, aizsargu rotas komandieris. 1941.g. 14.VI arestēts, miris ieslodzījumā Sevurallagā.

19.JANVĀRIS

Zinātnieks ekonomģeogrāfs **Zigrīds Dzenis** (1929-1979). Dzimis Valkā, 1948.g. beidzis Valkas vidusskolu, 1953.g. – Latvijas Valsts universitāti. Līdz pat mūža beigām strādājis LVU Ģeogrāfijas fakultātes Ekonomģeogrāfijas katedrā.

1969.g. viņam piešķirts docenta zinātniskais nosaukums, bijis arī Ģeogrāfijas biedrības vadītājs.

23.JANVĀRIS

Rakstnieks **Augusts Laiviņš**
(1889-1965). Dzimis Palsmanes
pagastā, mācījies Palsmanes un
Gaujienas draudzes skolās, 1905.g.
beidzis Valkas apriņķa skolu. Bijis
Valkas apriņķa valdes
priekšsēdētājs (1919) un Latvijas
Jaunatnes savienības vadītājs.

23.JANVĀRIS

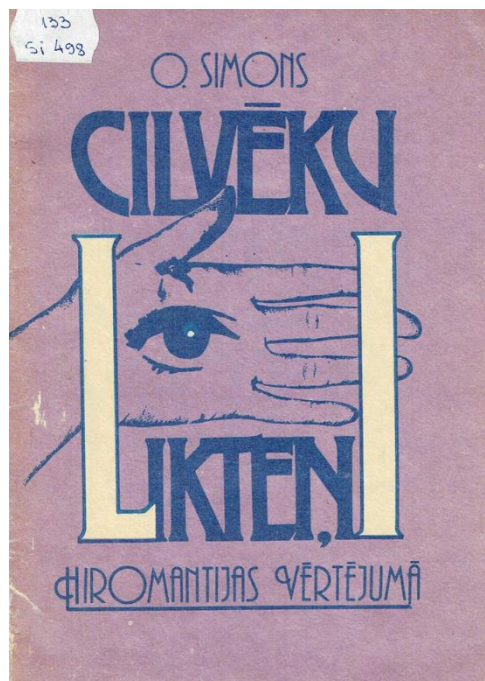

Gleznotāja **Milda Bīrīte** (1909-1988). Dzimusi Valkā, 1927.g. beigusi Valkas J.Cimzes valsts ģimnāziju. Mācījusies un strādājusi Ļeņingradā, 1949.g. beigusi LVMA. Mūža nogalē dzīvojusi Vējavā (Madonas raj.). 1989. un 2015.g. Valkā viņas piemiņai veltītas izstādes.

27.JANVĀRIS

Žurnālists **Osvalds Simons** (1889-?). Bijis
Valkas cietuma priekšnieks. Laikraksta
«Brīvā Zeme» līdzstrādnieks.

28.JANVĀRIS

Tēlnieks, medaļu mākslinieks **Jānis Strupulis** (1949). No 1964.-1966.g. mācījies Valkas 1. vidusskolā, kur skolotājs Harijs Bērziņš veicinājis viņa interesi par mākslu. 1973.g. beidzis LMA. Kopš 1975.g. darinājis vairāk par 700 medaļām, veidojis arī bronzas medaļu «Valkai – 400». Vairākkārt piedalījies izstādēs Valkā.

31.JANVĀRIS

Rakstnieks **Antons Austrinš** (1884-1934). No 1915.-1917.g. strādājis laikraksta «Līdums» redakcijā Valkā par literatūras nodaļas vadītāju, pulcējis ap sevi citus rakstniekus. Viņa labākā grāmata ir bērnības atmiņu tēlojumi «Puiškāns». Sarakstījis arī autobiogrāfisku romānu «Garā jūdze», vairākus dzejoļu un stāstu krājumus.

3.FEBRUĀRIS

Politiķis **Vents Armands Krauklis** (1964).
Dzimis Valkā, bērnību pavadījis Trikātā,
mācījies Valkas 1. vidusskolā. Beidzis A.
Kalniņa Cēsu mūzikas vidusskolu. Strādājis
Valkas mūzikas skolā, bijis vietējā laikraksta
žurnālists, galvenais redaktors, Valkas pilsētas
domes priekšsēdētājs (2001—2006), 9.
Saeimas deputāts, Valkas novada domes
priekšsēdētājs (2013—2023). Bijis Tautas
partijas biedrs. Izveidojis Vidzemes partiju.
Valkas novada domes deputāts, 11. klases
audzinātājs Valkas Jāņa Cimzes ģimnāzijā.
Kapelas «Bumerangs» mūziķis.

4.FEBRUĀRIS

Fotogrāfs, žurnālists **Aivars Āķis** (1934-2012). 1952.g. beidzis Valkas vidusskolu. Fotografējis notikumus, portretus, ainavas u.c., izmantojot poētiskus un gleznieciskus paņēmienus. Bijis Latvijas Fotomākslinieku savienības dibinātājs un goda prezidents.

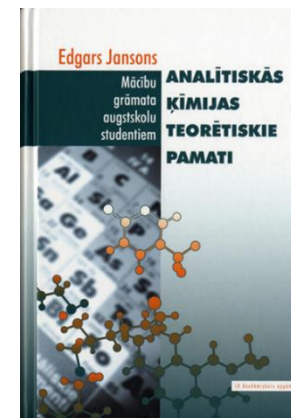

11.FEBRUĀRIS

Rūpnieks **Jānis Viesturs** (1884-?). 1906.g. Valkā atvēris savu mūzikas instrumentu rūpniecības uzņēmumu. 1919.g. brīvprātīgi iestājies Ziemeļlatvijas armijā. Pēc demobilizācijas atvēris mūzikas instrumentu fabriku Rīgā, kur izgatavoti ap 10 tūkstoši stīgu instrumenti gadā.

17.FEBRUĀRIS

Ķīmiķis analītiķis **Edgars Jansons** (1929-2008). Dzimis Valkā. Ķīmijas doktors (1992), valsts emeritētais zinātnieks (1996). Veicis pētījumus par organiskajiem analītiskajiem reaģentiem. Sarakstījis vairākas mācību grāmatas ķīmijā.

23.FEBRUĀRIS

Baltvācu gleznotājs un grafiķis **Augusts Matiass Hāgens** (1794-1878). Dzimis Vijciemā. Sākotnēji apguvis galdnieka amatu, bet tad parādījis talantu zīmēšanā. Bijis ceļojošs gleznotājs. Mācījies Tērbatas Universitātē. Bijis zīmēšanas skolotājs, profesors Universitātē. Vēlāk nodarbojies ar fotogrāfiju. Gleznošanā specializējies ainavās un pilsētu skatos.

28.FEBRUĀRIS

Dzejnieks **Kārlis Eliass** (1899-1985). No 1916.g. mācījies Valkas komercskolā, skolas kursu beidzis 1919.g. bēgļu laikā Irkutskā. 1917.g. 12./25.III laikrakstā «Līdums» Valkā iespiests viņa pirmais dzejolis «Jaunā Latvija». Pēc atgriešanās Latvijā darbojies žurnālistikā, tulkojis franču autoru darbus, iznākuši vairāki viņa dzeju krājumi. Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeni.

4.MARTS

Dzejnieks **Gunārs Selga** (īst.v. Gunārs Zaķis; 1929-1986). No 1937.-1944.g. mācījies Zvārtavas pagasta Luturu pamatskolā, pēc tam vidusskolā Gaujienā un Rīgā. Strādājis dažādus darbus, bijis arī ārštata korespondents radiokomitejā, žurnāla «Karogs» līdzstrādnieks. Vadījis Rīgas jauno literātu apvienību. Dzeja iznākusi krājumos «Saule uz pleca», «Airi», «Šūpoles ābelēs», «Ceļā aizsapņojos»; bērniņas atmiņas, veltījumi, literāri portreti – krājumā «Gaujas plūdumā klausoties»; publicistika – grāmatā «Rokasspiediens».

9.MARTS

Dzejnieks **Vilis Plūdonis** (1874-1940). Visu mūžu strādājis par skolotāju. 1917.g rudenī ievēlēts Valkas apriņķa skolu nodaļā, kļuvis par Iskolata darbinieku, taču nevarējis pieņemt sarkano teroru un atteicies no sadarbības ar lieliniekiem. 1918.g. pavasarī pārcēlies uz Liezēri. Sarakstījis vairākas mācību grāmatas, savā dzejā izkopies poētiskās valodas stilu.

15.MARTS

Matemātikas zinātņu doktors
Andris Buiķis (1939-2022). Dzimis
Valkā. Beidzis LVU. Bijis Latvijas
Universitātes profesors, Latvijas
Zinātņu akadēmijas īstenais loceklis,
Matemātikas institūta Zinātniskās
padomes priekšsēdētājs, vairāku
Saeimas sasaukumu deputāts.
Grāmatu «Vai mēs esam tie, kas
patiesībā esam» un «Vai tas esi tu
vai kāds cits» autors.

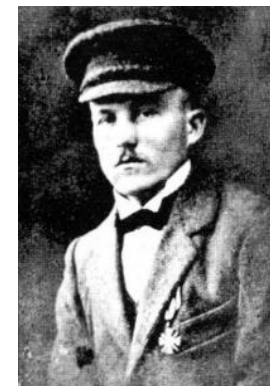
19.MARTS

Literatūrzinātniece, filoloģijas doktore **Dace Lūse** (1949-2021). Dzimusi Valkā. Beigusi LVU. Kopš 1980.g. bijusi docētāja, LU Filoloģijas fakultātes dekāne, lasījusi lekciju kursus par latviešu trimdas literatūru, latviešu literatūras vēsturi. Sarakstījusi grāmatu «Latviešu trimdas proza», sastādījusi Viļa Eihvalda piemiņas grāmatu «Zemes dēls ar zvaigžņu dvēseli».

23.MARTS

Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris **Kārlis Valdemārs Purgalis** (1899-1966). Dzimis Plāņu pagastā. Latvijas armijā iesaukts 1919.g. 6.VI Smiltēnē, piedalījies kaujās pret landesvēru un bermontiešiem, Latgales atbrīvošanā. Atvaļināts 1921.g. 27.XI. Bijis jaunsaimnieks Cirgaļu pagasta Lejasmāršos. 1945.g. 10.III arestēts, notiesāts uz 10 gadiem. Atradies nometnē Karagandas apgabalā. Atbrīvots 1955.g. 29.XII. Atgriezies Cirgaļu pagastā, strādājis kolhozā, bijis zirgkōpis. Apbedīts Aumeistaru kapos.

23.MARTS

Žurnālists **Ilmārs Īverts** (1924-1995).
Dzimis Valkā, mācījies Valkas vidusskolā.
No 1945.g. janvāra līdz 1946.g. oktobrim
bijis Valkas apriņķa avīzes «Mūsu Zeme»
atbildīgais redaktors. Bijis arī laikraksta
«Cīņa» redaktors, LPSR Valsts TV un
radiatoraidījumu komitejas priekšsēdētājs
un citos amatos.

27.MARTS

Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris **Pēteris Āzis** (1889-1952). Dzimis Lugažu pagastā. Latvijas armijā no 1919.g. 25.II, piedalījies visās 4. Valmieras kājnieku pulka cīņās. Pēc atvaļināšanas bijis zemkopis Lugažu pagasta Ozolniekos. 1931.g. mainījis uzvārdu uz **Riekstiņš**. Pēc II pasaules kara dzīvojis turpat. Apbedīts Valkā, Cimzes kapos.

30.MARTS

Politikis **Ivars Jānis Ķezbers**
(1944-1997). Dzimis Valkā. Strādājis
Latvijas Komjaunatnes CK, LKP CK.

Bijis diplomāts, LR Saeimas
deputāts. Piedalījies Demokrātiskās
partijas «Saimnieks» dibināšanā, bijis
tās domes un valdes loceklis. Vēsturē
ieies ar savu sakrālo frāzi «ar gara
spēku pret karaspēku!»

1.APRĪLIS

Aktieris un režisors **Teodors Podnieks** (1879-1936). No 1896.g. darbojies dažādos teātros, I pasaules kara bēgļu laikos darbojies Pēterpilī, 1918.g. sākumā uzaicināts uz Latviešu strēlnieku teātri Cēsīs, pēc dažiem mēnešiem – uz Valku pie Latviešu pagaidu nacionālā teātra. Vēlāk – Latvijas Nacionālā teātra aktieris.

4.APRĪLIS

Skolotājs un mūzikas darbinieks **Mārtiņš Ūdris (Ūders)** (1839-1921). No 1859.-1862.g. mācījies Cimzes skolotāju seminārā Valkā. No 1862.-1910.g. bijis skolas vadītājs Lugažu draudzes skolā. 1868.g. ņēmis dalību I Valkas Dziesmu svētkos. 1873.g. I Vispārējos Dziesmu svētkos Rīgā kopā ar R.Tomsonu un J.Grīnfeldu bijis karognesējs. 1900.g. organizējis un vadījis II Valkas apriņķa dziedāšanas svētkus. 1885.g. dibinājis un vadījis Valkas Viesīgo biedrību, bijis tās kora diriģents. Pirmais latviešu teātra režisors Valkā.

9.APRĪLIS

Skolotājs, ērgelnieks, kordirigents
Augusts Aleksandrs Zēbode (1844-1887). Beidzis Cimzes skolotāju semināru. Bijis Cēsu draudzes skolas skolotājs un ērgelnieks, Cēsu Labdarības biedrības jauktā kora dirigents. Ar šo kori piedalījies 1. Vispārējos Dziesmu svētkos Rīgā, izcīnījis II godalgu – mazo sudraba liru. Uzskatāms par latviešu kora dziesmas pamatlicēju Cēsīs.

9.APRĪLIS

Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris
Roberts Pēteris Grūbe (1894-
1969). Dzimis Ērgemes pagasta
Ozoliņos, mācījies draudzes skolā.
1919.g. 10.VII iesaukts Latvijas
armijā. Piedalījies cīņās pret
bermontiešiem. Pēc atvaļināšanas –
tirgotājs un namīpašnieks Rīgā.

9.APRĪLIS

Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris **Fridrihs Kalniņš** (1894- 1942). Dzimis Valkā, beidzis Valkas reālskolu. 1919.g. IV brīvprātīgi iestājies Latvijas armijā, piedalījies Cēsu kaujās. Dienestu turpinājis arī pēc brīvības cīņām. 1941.g. apcietināts un izsūtīts, miris Noriļskā.

10.APRĪLIS

Zinātnieks **Leonīds Slaucītājs** (1899-1971).

No 1909.-1916.g. mācījies Valkas valsts reālskolā, pabeidzis to ar zelta medaļu. Bijis LU ģeofizikas un meteoroloģijas institūta ģeofizikas nodaļas vadītājs, Latvijas ģeogrāfijas biedrības priekšnieks. Pēc II pasaules kara dzīvojis Argentīnā, vadījis zinātniskas ekspedīcijas Antarktīdā, nodibinājis Trelevas magnētisko observatoriju Patagonijā. Dzīves pēdējo posmu aizvadījis Sidnejas universitātē Austrālijā. Rakstījis arī mūziku un gleznojis.

10.APRĪLIS

Dizainere **Ingūna Elere** (1969).
Dzimusi Valkā. Kopš 1997.g.
LMA Vides mākslas nodaļas
pedagoģe. Izveidojusi savu
autortehniku – līmējot papīru
slāņiem, to slīpējot un grebjot,
panākot daudzslāņainu faktūru.
Veido telpiskus objektus strādā
reklāmas dizaina jomā.

18.APRĪLIS

Žurnālists **Fricis Vītoļņš** (1894-1918).
1917.g. bijis laikrakstu «Jaunākās Ziņas» un «Laika Vēstis», 1918.g. – laikraksta «Līdums» redakcijas loceklis. Droši paudis Latvijas neatkarības domu un cīnījies par nacionālām idejām.

22.APRĪLIS

Ārste **Paula Rozenberga** (1884-1982).
Beigusi Maskavas Universitāti. Bijusi LU
hospitālās ķirurģiskās klīnikas katedras
asistente, no 1931.g. – Valkas slimnīcas
direktore. Otrā pasaules kara laikā bijusi
ķirurģe Smiltenē, Līvānos. No 1945.g. 9.maija
– Talsu slimnīcas ķirurģiskās nodaļas
vadītāja.

30.APRĪLIS

Igauņu grafiķis un mākslas vēsturnieks, rakstnieks, tulkotājs **Marts Pukitss** (1874-1961). Mācījies Hallistes un Valkas (tagad Valgā) pilsētas skolā, studējis Leipcigā. Bijis žurnālists, skolotājs, lektors Pēterburgā un Tērbatā, Tartu pilsētas bibliotēkas vadītājs. Tulkojis R.Blaumaņa, A.Čaka, J.Akuratera, Aspazijas, Raiņa, K.Skalbes darbus. Sarakstījis igauņu valodā latviešu kultūras vēsturi (1937).

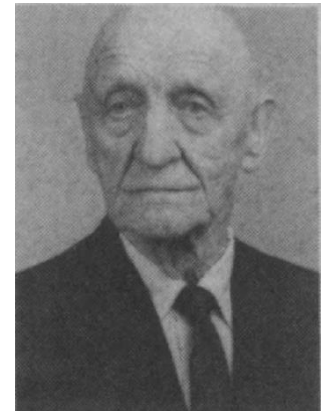
4.MAIJS

Mācītājs **Elmars Mačs** (1909-2004).
Beidzis LU. Bijis Strenču pilsētas ev.-lut.
draudzes mācītājs. No 1971.g. vairāk kā
20 gadus kalpojis Valkas-Lugažu draudzē.

5.MAIJS

Mežkopis **Kārlis Ronimoiss** (1894-1993). Dzimis Zvārtavas Viļņos. Beidzis Valkas valsts reālskolu un Pēterpils Mežu institūtu. Strādājis par virsmežzini, bijis Zemkopības ministrijas Mežu departamenta mežu revidents, vēlāk arī departamenta daļas vadītājs un vicedirektors. 1944.g. devies uz Vāciju, 1949.g. izceļojis uz ASV.

15.MAIJS

Aktrise **Alita Alkne** (1904-1994). Dzimusi Kārķu pagastā. Beigusi Rūjienas ģimnāziju, Latvju dramatiskos kursus. Darbojusies Torņakalna (Pārdaugavas) Tautas teātrī, Liepājas pilsētas drāmas un operas teātrī, Jelgavas teātrī. Vēlāk bijusi Drāmas teātra aktrise. Epizodiskas lomas filmās «Vella kalpi» un «Vālodzīte».

17.MAIJS

Dzejnieks **Jānis Sudrabkalns** (1894-1975).
1915.g. mobilizēts armijā. 1917.g. martā
norīkots darbā laikrakstā «Brīvais
Strēlnieks», vācu okupantiem uzbrūkot, šis
izdevums pārceļas uz Cēsīm un Valku.
1918.g. sākumā veselības stāvokļa dēļ
demobilizēts, sācis strādāt par korektoru
laikrakstā «Līdums», te 4.V publicēts viņa
pirmais humoristiskais dzejolis «Pavasara
zaļais karogs» ar pseidonīmu Olivereto. Vēlāk
darbojies dažādu laikrakstu redakcijās Rīgā.
Viņa dzejai raksturīgs romantisks nemiers,
trauksme, viņa meistarības šķautnes ietiecas
pasaules kultūrā.

19.MAIJS

Vācbaltiešu garīdznieks **Emīls Georgs Hermanis Sokolovskis** (1819-1869).
Studējis Tērbatas universitātē. No 1848.-52.g.
bijis mācītājs Lugažos, Valkā un skolotājs
Vidzemes skolotāju seminārā. Vēlāk mācītājs
Raunā, lielisks sprediķotājs, laipns un
sirsnīgs, rūpējies par draudzes prāta un gara
izglītību. Sarūpējis draudzei divus skolotājus.
Ierīkojis Raunas draudzē patstāvīgas
pagastskolas: Mārsnēnos, Launkalnā,
Veselavā. Tulkojis, sacerējis garīgas
dziesmas, kas ievietotas Dziesmu grāmatās.
1869.g. II pārgājis uz Rīgu par Ģertrūdes
draudzes mācītāju.

27.MAIJS

Tēlnieks **Emīls Jēkabs Melderis**
(līdz 1922 **Millers**; 1889-1979).

1922.g. veidojis Brāļu kapu
pieminekli Valkā. 1922.g. 3.X
laikrakstā «Latvijas Vēstnesis»
rakstīts: «Neskatoties uz ārkārtīgām
mazpilsētas neērtībām un citām
grūtībām, Millers pāris mēnešos
paveicis visu darbu, – iesākot ar
izdomu, beidzot ar smago akmens
bluķu uzstatīšanu. Centīgajam
meistaram un Valkas pilsētai
pienākas pateicība par krietno
mākslas darbu.»

28.MAIJS

Scenogrāfs **Ēvalds Dajevskis** (1914-1990). Dzimis Volosovā, daļu bērnības pavadījis vectēva mājās «Sīļos» pie Valkas. Ar šo vietu saistās pirmie paliekošie iespaidi: «Gaujas līču pļavas ar senozoliem, siena šķūnīšiem, rija, klētis, kas toreiz vēl bija neskartas savā senatnīgumā.» Izkopis iluzorās skatuves glezniecības virzienu, tiecies pēc emocionāli iedarbīga risinājuma. Pēc II pasaules kara dzīvojis un darbojies emigrācijā.

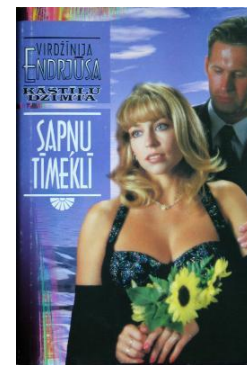
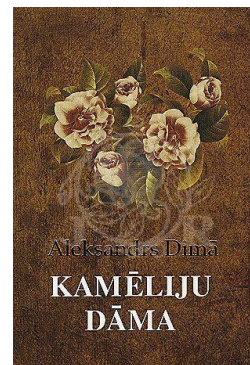
11.JŪNIJS

Rakstnieks, žurnālists un tulkotājs
Kārlis Oļģerts Kraujiņš (1879-
1975). Strādājis dažādās kultūras
organizācijās. 1925.g. bijis
laikraksta «Ziemeļlatvija»
atbildīgais redaktors Valkā, 12.IX
kā redaktors pēdējo reizi parakstījis
avīzi, vēlāk par to rakstījis: «Jūtos
kā atraitnis, kopš atlaulājos no
«Ziemeļ-Latvijas». 1926.g. –
laikraksta «Daugavas Vārds»
redaktors Daugavpilī. Pēc ierašanās
Rīgā nodevies rakstniecībai un
literatūras un mākslas kritikai.

22.JŪNIJS

Tulkotāja **Lūcija Rambeka** (1919-2007). Dzimusi Valkā. Tulkojusi A.Kristi «Austrumu ekspresi», E.Hemingveja «Mūžīgos svētkus», A.Dimā «Kamēliju dāmu», V.Endrjūsas romānu ciklu «Kāstīlu dzimta» u.c. Viņas tulkojumos smalka valodas un stila izjūta, laba mākslinieciskā gaume.

30.JŪNIJS

Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris **Kārlis Andersons** (1899-1946). Dzimis Lugažu pagastā. Strādājis par kalēju. 1919.g. 25.II Valkā iesaukts Latvijas armijā. Piedalījies pirmajās Valmieras kājnieku pulka kaujās Vidzemē, cīnījies pret bermontiešiem, piedalījies Latgales atbrīvošanā. Pēc atvaļināšanas dzīvojis Valkā, piešķirta jaunsaimniecība Lugažu pagasta Spuldzēs. 1945.g. arestēts, notiesāts, miris nometnē Čelabinskā.

3. JŪLIJS

Pedagogs, pirmais latviešu tautasdziesmu melodiju krājējs un apdarinātājs, latviešu koru kultūras pamatlicējs **Jānis Cimze**

(1814-1881). Dzimis Raunas draudzē

Cimzas pusmuižā, beidzis Raunas draudzes skolu. Bijis mājskolotājs Rozes muižā un Smiltēnē, skolotājs Valmieras draudzes skolā. Studējis Veisenfelsas skolotāju seminārā Vācijā, bijis brīv klausītājs Berlīnes universitātē. No 1839.-1881.g. vadījis Vidzemes draudžu skolu skolotāju semināru (sākumā Valmierā, no 1849.g. – Valkā), kurā sagatavoti 479 skolotāji. Sastādījis krājumu «Dziesmu rota».

4.JŪLIJS

Skolotājs **Pēteris Kalniņš** (1884-1934).
Strādājis Tērbatā, Valkā un Liepājā.
Palīdzējis apdāvinātiem audzēkņiem
izglītoties, novēlējis to stipendijām lielāko
daļu savas mantas. Sastādījis «Algebras
uzdevumu krājumu».

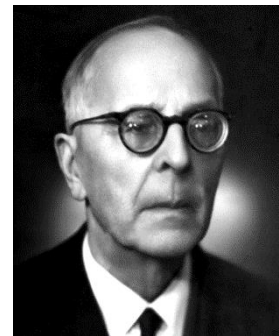

5. JŪLIJS

Mācītājs **Jānis Stammers** (1859-1940). No 1876.-1879.g. mācījies Cimzes skolotāju seminārā Valkā. Ilgus gadus bijis mācītājs Pēterupes draudzē.

9.JŪLIJS

Dzejnieks **Eizens Vēveris** (1899-1976). Strādājis par skolotāju un skolas pārzini Lapmežciemā, Trapenē, Bilskā. 1941.g. bijis Valkas apriņķa izglītības nodaļas inspektors, Latvijas teritoriālā korpusa pulka skolotājs. Vācu okupācijas laikā apcietināts, atradies koncentrācijas nometnēs Salaspilī, Štuthofā, Mauthauzenē. Pēc atgriešanās Latvijā bijis skolas direktors Rīgā. Izdevis 4 dzejoļu grāmatas («Iedēstiet rozes zemē nolādētā»).

11.JŪLIJS

Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris **Kārlis Lūsis** (1874-1941). Dzimis Lugažu pagastā. Beidzis pamatskolu. Dzīvojis Valkā, bijis strādnieks. Latvijas armijā iesaukts 1919.g. 9.IV, piedalījies cīņās pret landesvēru pie Cēsīm. Pēc atvaļināšanas dzīvojis Valkā, bijis strādnieks, šeit arī miris.

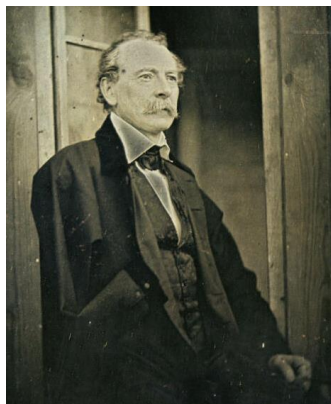
15.JŪLIJS

Gleznotājs **Kārlis Skroderis** (1914-1972). Dzimis Valkā. Beidzis Jaunlaicenes pag. skolu, Rīgas pilsētas tehnikumu ēku būvniecības un arhitektūras nodaļu, kur pievērsies glezniecībai. Gleznojis klusās dabas, ainavas, retāk portretus, galvenokārt eļļas tehnikā.

16.JŪLIJS

Gleznotājs un grafiķis **Gerhards Vilhelms fon Reiterns** (1794-1865). Dzimis Valkas apkaimes igauņu daļā Restu muižā. Piedalījies cīņās pret Napoleona armiju, zaudējis labo roku. Iemācījies rakstīt un zīmēt ar kreiso roku. Bijis Krievijas imperatora ģimenes mākslinieks. Gleznojis portretus, reliģiska satura darbus, arī ainavas, darinājis akvareļus un ofortus.

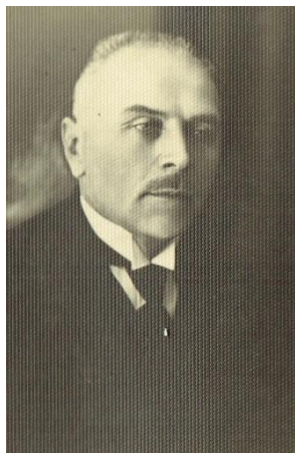
19.JŪLIJS

Pedagogs **Aleksandrs Gotlībs Otto Kollangs** (1859-?). No 1877.-1880.g. mācījies Cimzes skolotāju seminārā Valkā.

21.JŪLIJS

Pedagogs **Teodors Zvaigzne** (1879-1963). Mācījies Cēsu apriņķa skolā, beidzis Valkas skolotāju semināru. 39 gadus strādājis par skolotāju un skolu pārzini, bijis Valkas pilsētas II pamatskolas (Ā. Tērauda pamatskolas) pārzinis, Valkas apriņķa skolotāju biedrības priekšnieks. Apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni.

2.AUGUSTS

Rakstnieks, tulkotājs **Diženajo Bernhards** (īst.v. **Bernhards Dižs**; 1864-1933). No 1881.-1885.g. mācījies Cimzes skolotāju seminārā Valkā. Strādājis par skolotāju Mazsalacā, bijis arī mājskolotājs. Mūža otrajā pusē, būdams savādnieks, klaiņojis apkārt, pārtikdams no nelielas pensijas. Miris Cēsīs.

6.AUGUSTS

Izglītības darbinieks **Vitolds Krieviņš** (1954). Bijis Valkas 1. vidusskolas direktors, strādājis arī par skolotāju. Bijis Latvijas krājbankas Valkas nodaļas vadītājs. Vēlāk Valmieras SOS ciemata direktors. Šobrīd strādā Ķekavas novada domē. Vairāku mācību grāmatu autors.

16.AUGUSTS

Pedagogs **Laimonis Bušs** (1919-1991).

No 1957.g. bijis Smiltenes rajona
Tautas izglītības nodaļas vadītājs.

1959.g. iecelts par Valkas rajona
Tautas izglītības nodaļas vadītāju, no
1963.-1977.g. – Valkas 1. vidusskolas
direktors, strādājis arī par skolotāju.

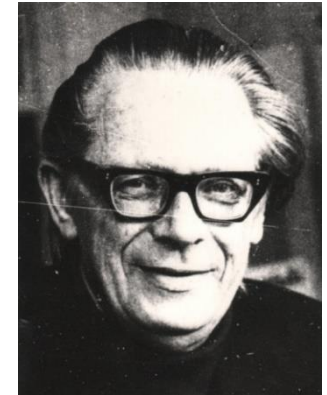
1.SEPTEMBRIS

Skolotājs un dzejnieks **Reinis Ebelis** (1859-1928). Mācījies Vecpiebalgas draudzes skolā, izstājies materiālu apstākļu dēļ. 1877.g. eksaminējies Cimzes skolotāju seminārā Valkā. 51 gadu strādājis par skolotāju dažādās vietās Latvijā, arī Pēterburgā. Vācis tautasdziesmas.

6.SEPTEMBRIS

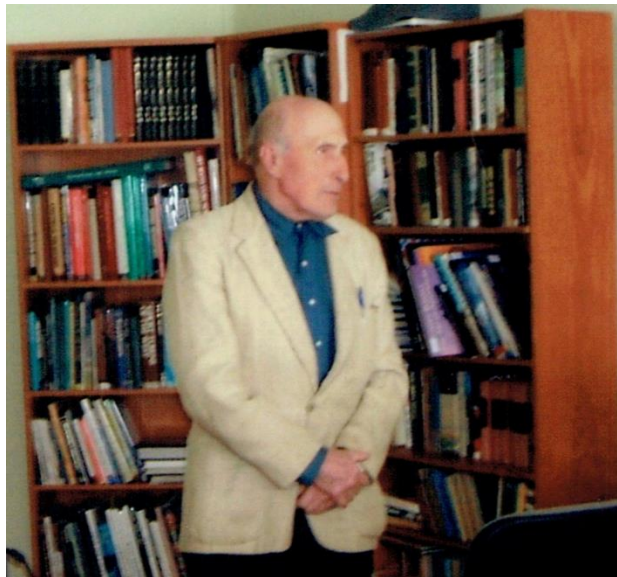

Rakstnieks **Uldis Plotnieks** (1924-1979). Dzimis Valkā. 1938.g. beidzis Valkas 1. pamatskolu, 1942.g. – Raiņa vakara vidusskolu Rīgā. Studējis LVU. Strādājis par skolotāju, pēc tam bijis laikraksta «Pionieris» redakcijas līdzstrādnieks. Rakstījis skolas un pirmsskolas vecuma bērniem galvenokārt par dabas tematiku, ziņas materiālu ietverdams tēlainā formā.

12.SEPTEMBRIS

Latviešu senvēstures pētnieks **Ojārs Ozoliņš**
(1929-2014). Valkā dzīvojis bērnības gados.

20.SEPTEMBRIS

Skolotājs un dzejnieks **Toms Pauliņš**
(1864-1920). Dzimis Blomes pagastā.

Beidzis pagastskolu un skolotāju
semināru Valkā. Strādājis par skolotāju
Ikšķilē un citviet Latvijā. Par
piedalīšanos 1905.g. revolūcijā ieslodzīts
Pleskavas cietumā. Pēc tam emigrējis uz
Šveici, pēc atgriešanās strādājis Turaidā.

Bijis sabiedrības dvēsele. Vienīgajā
dzejoļu krājumā «Jaunības mīlestība»
apkopoti galvenokārt sentimentāli
mīlestības un dabas dzejoļi.

25.SEPTEMBRIS

Šahists **Alfreds Eklons** (1909-1982). Ar šaha spēli iepazinies, mācoties Valkas vidusskolā. Piedalījies valsts mēroga šaha turnīros. Bijis laikraksta «Ziemeļlatvija» šaha nodaļas vadītājs, Valkas Sporta biedrības šaha sekcijas vadītājs. Sarakstījis «Rokasgrāmatu šaha spēlē». 1941.g. pārcēlies uz dzīvi Talsos, kļuvis par Talsu ātrspēles šaha meistaru. Pēc Otrā pasaules kara pārcēlies uz Rīgu.

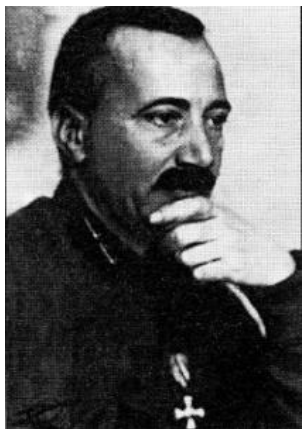

26.SEPTEMBRIS

Militārs un kultūras darbinieks, apakšpulkvedis **Kārlis Liepiņš** (1904-1960). Dzimis Valkā, 1924.g. beidzis Valkas vidusskolu. Bijis vada komandieris Latvijas armijā, studējis LU. Piedalījies II pasaules karā. Pēc kara bijis LLA prorektors, no 1949.g. – LPSR ZA Fundamentālās bibliotēkas direktors.

29.SEPTEMBRIS

Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris **Jūlijs Celms** (1879-1935). Dzimis Pedeles (Lugažu) pagastā. 1918.g. piedalījies Latvijas Tautas Padomes dibināšanā un valsts proklamēšanā.

1919.g. V brīvprātīgi iestājies Latvijas armijā, piedalījies cīņās pret landesvēru, bermontiešiem. 1920.g. ievēlēts Satversmes sapulcē, vēlāk arī 1., 2. un 3. Saeimā, darbojies sociāldemokrātu frakcijā.

16.OKTOBRIS

Pedagogs **Jānis Broks** (1864-1954).
Dzimis Lugažu pagastā. Beidzis Cimzes
skolotāju semināru Valkā.

21.OKTOBRIS

Valsts un sabiedriska darbinieks, publicists **Alfreds Jēkabs Bērziņš** (1899-1977). Mācījies Kārķu pagasta skolā, Valkas reālskolā. Piedalījies Latvijas brīvības cīņās. Bijis vairāku laikrakstu, tai skaitā no 1928.-1929.g. – «Valkas Balss» izdevējs un redaktors. Latvijas 4. Saeimas deputāts, piedalījies 1934.g. 15.V valsts apvērsuma organizēšanā. No 1937.-1940.g. – sabiedrisko lietu ministrs. Pēc Latvijas okupācijas 1940.g. devies uz ārzemēm, Vācijā apcietināts. 1950.g. izceļojis uz ASV. Piedalījies Amerikas latviešu apvienības dibināšanā, sarakstījis vairākas grāmatas. Apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni.

3.NOVEMBRIS

Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris
Fridrihs Dambergs (1884-1929).
Dzimis Valkā. Beidzis Rīgas pilsētas
reālskolu, RPI. Strādājis ārvalstīs, I
pasaules kara laikā cīnījies Polijā.
1918.g. XII iestājies Latvijas armijā,
kopā ar Studentu rotu piedalījies
kaujās pret lieliniekiem Kurzemē.
Miris tragiskā nāvē nelaimes
gadījumā.

7.NOVEMBRIS

Rakstnieks **Kārlis Skalbe** (1879-1945).
1915.g. strādājis laikraksta «Līdums»
redakcijā, rudenī kopā ar redakciju
evakuējies uz Valku. Gada beigās strādājis
Maskavā, bet 1916.g. atgriezies Valkā.
1917.g. pēc Rīgas krišanas atkal dzīvojis
Valkā. Rudenī viņš šeit kļuvis par Latviešu
pagaidu nacionālās padomes locekli un
uzrakstījis uzsaukumu «Visiem latviešiem»,
kurā pausta ideja par neatkarīgu Latviju.
Viss viņa mūžs bijis kā ziedojums Latvijas
valstij, latviešu valodai un kultūrai.

12.NOVEMBRIS

Aktrise **Olga Lejaskalne-Līkuma** (1904-1980). 1919.g. beigusi piecu klašu ģimnāziju Valkā. No 1926.g. strādājusi Latvijas Nacionālajā teātrī. Bijusi apveltīta ar muzikalitāti, plastiskumu, sievišķīgu šarmu un temperamentu.

17.NOVEMBRIS

Veterinārārsts **Pēteris Arnolds Apinis** (1904-1938). Dzimis Lugažu Puņģos. Beidzis LU, papildinājies Vīnē. Bijis LU privātdocents, veterinārās medicīnas fakultātes iekšējo slimību katedras vadītājs; Valkas aizsargu pulka veterinārārsts.

22.NOVEMBRIS

Skolotājs **Pēteris Apinis** (1854-1919).

No 1872.-1875.g. mācījies Cimzes
skolotāju seminārā Valkā.

23.NOVEMBRIS

Izglītības un literatūras darbinieks **Jānis Goba-Alojietis** (1869-1928). No 1889.g. mācījies Valkā skolotāju seminārā, kuru sākoties pārkrievošanas laikmetam slēdza. 1890.g. rudenī ieguvis tautskolotāja tiesības. Bijis vairāku skolu skolotājs un pārzinis. 1927.g. ordinēts par mācītāju. Rakstījis dzeju, sastādījis skolas mācību grāmatas.

1.DECEMBRIS

Rakstnieks **Pāvils Rozītis** (1889-1937).
1908.g. rudenī un 1909.g. pavasarī
uzturējies Valkā pie bijušā skolotāja
I.Vītola, te arī sagatavojies tautskolotāja
eksāmenam. 1910.g. atkal atgriezies
Valkā, kur izdevis savu pirmo dzeju
krājumu «Kaijas», kas uz parāda iespiests
Rauskas spiestuvē. Rudenī devies uz
Maskavu. Valkā atgriezies 1918.g. vēlā
pavasarī un dzīvojis šeit gandrīz līdz pat
gada beigām. Strādājis laikrakstā
«Līdums», rakstījis dzeju.

2.DECEMBRIS

Vieglatlēts, garo distanču skrējējs **Pāvels Loskutovs** (1969). Dzimis Valkā, mācījies Valkas 2. vidusskolā, sācis sportot pie skolotāja A.Žīgura un sporta skolā pie treneres N.Blūmas. Mācījies Murjāņu sporta internātskolā. Pēc dienesta armijā dzīvojis Valgā, strādājis apsardzē. 1991.g. kļuvis par Igaunijas pilsoni, tomēr saikne ar Valku nav pazudusi vēl šodien. Piedalījies Olimpiskajās spēlēs Atlantā un Sidnejā; skrējis maratonus.

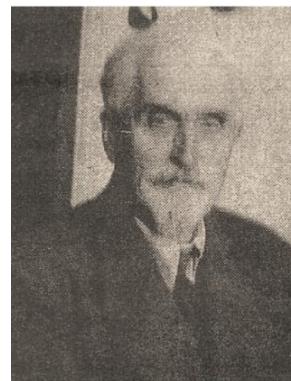

3.DECEMBRIS

Fotogrāfs, pedagogs un sabiedriska darbinieks **Kārlis Andersons** (1844-1912).
No 1865.-1868.g. mācījies Cimzes skolotāju seminārā Valkā.

4.DECEMBRIS

Lauksaimnieks **Jānis Pavlovičs** (1879-1977). Dzimis Valkā, mācījies Valkas pagastskolā un Valkas Jāņa draudzes skolā. 1917.g. bijis Valkas apriņķa valdes loceklis, 1919.g. – Ziemeļlatvijas pārvaldes sevišķu uzdevumu ierēdnis. Rosīgi darbojies Valkas novada sabiedriskajā dzīvē, savās mājās Lugažu Jaunruķeļos pulcinājis rakstniekus, māksliniekus u.c., atjaunojis vakarēšanas tradīciju. Apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni un Atzinības krustu. 1948.g. atņemti īpašumi, pats aizturēts, pēc vairākām nedēļām atbrīvots. 1949.g. pārcēlies uz Rīgu.

9.DECEMBRIS

Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris
Mārtiņš Rihards Rozenblats
(1899-1920). Dzimis Lugažu pagastā.
Latvijas armijā iesaukts 1919.g. II
Valkā, ieskaitīts 5. Cēsu kājnieku
pulkā, ar ko piedalījies daudzās
brīvības cīņās. Kritis varoņa nāvē.

10.DECEMBRIS

Skolotājs **Vīlps Švēde** (1849-1905).
1871.g. beidzis Cimzes skolotāju semināru Valkā. Sagatavojies par kurlmēmo skolotāju Rīgā, Vācijā un Šveicē. Bijis jaundibinātās Valmieras kurlmēmo skolas priekšnieks. Aktīvi darbojies sabiedriskajā dzīvē. Dibinājis un vadījis Valmieras latviešu biedrību.

12.DECEMBRIS

Literatūras kritiķis, zinātnieks un dzejnieks **Valdis Ķikāns** (1929-2013).

Dzimis Ērgemes pagastā, 1949.g.
beidzis Valkas vidusskolu, studējis
LVU. No 1954.-1960. un kopš 1986.g. –
docētājs Daugavpils universitātē; bijis
arī LVU aspirants un docētājs, ZA
valodas un literatūras institūta
zinātniskais līdzstrādnieks. Vairāku
grāmatu autors.

14.DECEMBRIS

Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris
Eduards Štifts (1899-1944). Dzimis
Lugažu pagasta Kalna Vīndedzēs.
Mācījies pilsētas skolā, strādājis Valkas
elektrostacijā. 1919.g. II brīvprātīgi
iestājies Latvijas armijā, piedalījies
visās Valmieras kājnieku pulka kaujās.
Pēc atvaļināšanas bijis zemkopis tēva
mājās, mūža pēdējos gados a/s «Bekona
eksports» Valmieras fabrikas meistars.
Apbedīts Valkā, Cimzes kapos.

18.DECEMBRIS

Skolotājs un mūzikas darbinieks **Ernests Ūdris** (1869-1958). Mācījies Cimzes skolotāju seminārā Valkā, kur apguvis klavieru un ērģeļu spēli, kā arī harmonijas mācību. No 1893.-1896.g. bijis tautskolotājs Palsmanes draudzes skolā, vēlāk Madlienā un Liepājā. Komponējis kora un solo dziesmas, darbus orķestrim un klavierēm, izdevis dziesmu krājumus. Bijis Kurzemes diriģentu biedrības priekšnieks.

19.DECEMBRIS

Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris
Jānis Ķikāns (1899-1977). Dzimis
Ērgemes pagastā, beidzis
pagastskolu. Bijis zemkopis. Latvijas
armijā iestājies 1919.g. 5.VI,
piedalījies kaujās pret
bermontiešiem un lieliniekiem. Pēc
atvaļināšanas bijis zemkopis
Ērgemes pagasta Saliņās. Turpat
dzīvojis arī pēc II pasaules kara.
Apbedīts Ērgemes kapos.

24.DECEMBRIS

Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris
Aleksandrs Vorobjevs (1889-1969).

Dzimis Vijciema pagastā, mācījies
pagastskolā. Bijis zemkopis. Dienējis
krievu armijā. Latvijas armijā iesaukts
1919.g. 8.III Valkā, kopā ar Vidzemes
artilērijas pulku piedalījies kaujās pret
lieliniekiem Ziemeļvidzemē, kā arī citās
cīņās. Pēc atvaļināšanas bijis zemkopis
Vijciema pagasta Stampkalnā. Mainījis
uzvārdu uz **Zvirbulis**. Apbedīts
Vijciema kapos.

27.DECEMBRIS

Medicīnas darbiniece **Anastasija Djomina** (1914-1968). No 1946.-1963.g. – Valkas rajona izpildu komitejas Veselības aizsardzības nodaļas vadītāja un rajona slimnīcas galvenā ārste. Vēlāk strādājusi par onkoloģi Valkas pilsētas poliklīnikā.

31.DECEMBRIS

Mākslinieks **Harijs Bērziņš** (1904-1976). LMA studējis tēlniecību pie vecmeistariem K.Zāles un K.Miesnieka. Vienu gadu nostrādājis Kārķu skolā par zīmēšanas skolotāju, gatavojis dekorācijas tautas nama dramatiskajam kolektīvam un spēlējis Kārķu orķestrī. Vēlāk – Valkas 1. vidusskolā bērniem mācījis zīmēšanu, rasēšanu, mākslas vēsturi un darbmācību. Veidojis brāļu kapu pieminekļus Turnā, Valkā un Pīnes kalniņā, skulptūras un kapu vāzes pēc individuāliem pasūtījumiem. Daudz strādājis Valkas pilsētas mākslinieciskajā noformēšanā. Aktīvu radošo darbību uzsācis pēc aiziešanas pensijā.

31.DECEMBRIS

Rakstnieks, žurnālists **Vilis Mednis** (1894-?). Piedalījies Latvijas brīvības cīņās. Apbalvots ar Triju Zvaigžņu u.c. ordeņiem. Bijis Iekšlietu ministrijas ierēdnis, Valkas 7. aizsargu pulka komandiera palīgs. Rakstījis no 1916. gada. Bijis laikraksta «Zemgales Ziņas» izdevējs un redaktors (1929). 1940.g. 9.VIII apcietināts, deportēts, miris Sibīrijā.

Valkas bibliotēka
2024

